

FALU A FÉNYPORBAN

Volt egy falu, ahol, mostanában úgy veszem észre, boldog voltam.

Ez a „mostanában úgy veszem észre” az emlékezés legnagyobb trójai falova. Akkor, a nyolcvanas évek első felében nem voltam boldog. Ma már úgy mondanám, nem *akartam* boldog lenni, akkor azonban nem voltam ilyen megengedő. Az alkohol iszákos cimborákat hozott haza, a szobában gyomorszag terjengett, én pedig váltig azt állítottam, hogy boldogtalan vagyok.

A boldogság állítás kérdése, hozzáállásé, tekinteté. Eleinte nem hittem Nicolae Steinhardt-nak, aki a *Napló a boldogságról*t a börtönévek alatt elvesztette föl magában. Ma már hajlamos vagyok hinni neki.

Ha ütnek, fáj – még ez sem egyértelmű, hiszen akad, aki szó nélkül tűri az ütlegeket. Ha alkoholnak, boldogtalan vagy – ez igazán nem axióma. Még az sem az, hogy a kortyvilág

Egyedül vagyunk, Kádárék, mint annyiszor, most sincsenek kint. Nem nagy, de hangos társaság a kis szobában, amelyik a mienk, hiszen mi csak négyen vagyunk, ők öten. A nagyban mi ücsörgünk szalmazsákhomályban. „Lalele, lalele-nfloriți” – éneklé Bunyi Lajos, akit állítólag majdnem felvettek a Kolozsvári Állami Magyar Operába. A refrénnél ritkán jut tovább.

Akkor nem érdemel megértést. Én viszont küszködtem a nemérdemellel – ebből született a *Visszaforgatás*, és ma már úgy látom, erre ment rá a házasságom. Ebből táplálkozott az arroganciám, mellyel tulajdonképpen minden függőt és nőt lenéztem. De hogy fordítsak egyet a tekintetemen: ezért érkezett meg a szerelem.

Az ember nem hirtelen lát másként. Egyszer csak észrevettem, zavar a macsóság, a kaotikus patriarchátus, és egyre nagyobb nosztalgiával gondolok Bikalra.

Bikal kis, vagy inkább aprócska falu Kalotaszegen, az akkori tiszteletes, Ferencz Miklós mesélte, hogy az első tatárjáráskor nem is találták meg, el sem pusztíthatták, csak a másodikban. Ferencz Miklós később esperes lett, egy autóbaleset okozta embóliában halt meg jóval később – akkor már nem jártunk Bikalra.

Voltaképp azonban a mai napig járok. Nyáron megfordultam ott a feleségemmel, és az ottaniak hűledezve hallgatták, ki mindenkire emlékszem. Becére, a villámkezü kapusra. Boszorkára, akivel fociztunk, és aki utólagos

gyanúnk szerint ellégiesítette az új, gyönyörű, vörösbarna focilabdánkat. Joe-ra és Cibókára és Bakira, a falu nagylegényeire. Hatházi Huncira, az öcsém legjobb pajtására.

Leginkább mégis a Kádár- és a Ferencz-gyerekekre. Kádárékkal vásároltuk a házat (amikor édesanyámék úgy döntöttek, hogy eladják a részüket, ők vették meg). Zoltán lobbanékony, szeplős fiú volt, Lajos álmatag matekes, Kinga velem egyidős lány. Emlékszem,

A kert közepén, akkori szemmel közepes, ma már inkább kis dombon hatalmas körtefa. Az irodalmas körtefák örök hatalmaságával áll ott, nem is a kert, hanem a terület közepén. Az már a szomszéd kertje, de hát annál izgalmasabb minden. Mert odagyűlünk a dombra mind a heten, és ilyen-olyan ágakkal hajigálni kezdjük a körtét. A kisebbek, Zoltán és öcsém nem tudnak magasra dobní, mi azonban nagyon feszítünk. Sok körte le hull, sárga fény borítja be a zöldeket. Végül gondosan megszámláljuk a le hullást, és igazságosan elosztjuk.

egyszer családot játszottunk, és mi halálosan és egy cseppet sem játékból összevesztünk. Mint egy igazi házaspár.

Ferenczék is hárman voltak. Éci, a szőke baba. Miki, a kerekfejű fafűrészelő. Árpi, a kerekfejű szobatudós.

Így élnek az emlékeimben, és van, aki már csak ott él: Lajost, aki vilanyszerelő lett, néhány éve agyoncsapta az áram. Valahogy úgy, mint az én gyermekkoromat,

„Kupa, Kupa, mért vagy Kupa, a sárgalábú istenit az anyádnak!” Öcsém-mel ordítjuk ezt, mint a fába szorult boldogtalanok. Megint Kádárék nélkül, ezúttal a kis szobában, a nagyban Kupa Zoli iszik veszettül, sehogya se megy már haza, nem bírjuk. Ezért énekelni kezdünk, amíg be nem rekedünk. Kupa Zoli még akkor is ott van.

amelynek megtiltottam a boldogságot. És akkor vajon Bikal?

Emlékszem szépekre. Ahogy a traktor köpi ki a szalmabálákat, mi meg ketten egy hozzá kötött pléhen vonszolódunk, és hetes kupacokba rakjuk őket. Ahogy focizunk a focipályán. Ahogy vízért megyünk a csorgóhoz. Ahogy etetjük Csám-csámot, a szomszédék disznáját, akit kineveztünk a kedvencünknek. A másik disznót (a gyalázatosnak már a nevére sem emlékszem) csípős dolgokkal etetjük. Ahogy Kati nénihez és János bácsihoz megyünk, és nem szabad megsimogatnunk Csöpit, mert erről kellemetlen emlékei vannak.

Hát végül is minden szép volt, és kár, hogy már csak utólag mondhatom ezt el. De mindig abban a reményben éltem és írtam, hogy valahol talán az is számít, ha utólag. És ha van egy ég fölötti bolygó, amelyen számon tartják a megtérteket, akkor arra kérem, írjon fel a fényporba.